

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1525-

Dato
28. april 2025

**Representantforslag 167 S (2024-2025) fra stortingsrepresentantene
Mímir Kristjánsson, Seher Aydar, Geir Jørgensen og Tobias Drevland
Lund**

Jeg viser til brev fra arbeids- og sosialkomiteen 11. april 2025 med anmodning om min vurdering av følgende forslag i representantforslag 167 S (2024–2025) fra stortingsrepresentantene Mímir Kristjánsson, Seher Aydar, Geir Jørgensen og Tobias Drevland Lund:

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke minstesatsene i AAP-ordningen til samme nivå som for uførepensjon.
2. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for arbeidsavklaringspenger, uføretrygd og andre relevante ytelser, slik at ingen som lever på velferdsstatens ytelser, må leve i fattigdom.
3. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som likestiller AAP med uføretrygd i opptjeningen av for eksempel pleiepenger.
4. Stortinget ber regjeringen redusere rapporteringskravene til AAP-mottakere, blant annet ved å redusere hyppigheten av eller fjerne kravet om meldekort.
5. Stortinget ber regjeringen gjøre arbeidsavklaringspenger om til en månedlig ytelse.
6. Stortinget ber regjeringen instruere Husbanken til å heve inntektsgrensene for bostøtte.
7. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å fjerne normtiden på arbeidsavklaringspenger på tre år.

Vurdering av forslagene 1 og 2

Dersom du har hatt jobb og inntekt før du skal over på arbeidsavklaringspenger, beregnes AAP basert på denne. Hvis du ikke har hatt det, er du likevel sikret en minsteytelse under avklaring og bedring av arbeidsevnen. Minsteytelsen er 2,041 ganger grunnbeløpet i folketrygden (G). For mottakere under 25 år er minsteytelsen 2/3 av dette. Ytelsen er ikke en

generell inntektssikring ved sykdom, men en midlertidig stønad til livsopphold mens man får bistand til å bedre og avklare arbeidsevnen. Uføretrygd er på sin side en stønad som skal kompensere for en varig tapt inntektsevne framover i tid. Med utgangspunkt i varigheten på uføretrygd, mener jeg det ikke er urimelig at minsteytelsene i uføretrygd er på et noe høyere nivå enn for arbeidsavklaringspenger. Dette er også i tråd med de vurderingene som ble gjort i forbindelse med omleggingen av uføretrygden fra 2015 (jf. Prop. 130 L (2010-2011)).

Jeg er opptatt av at vi skal ha offentlige ytelser som samlet sett kan sikre livsopphold og økonomisk trygghet for de som av helsemessige årsaker - helt eller delvis - i en periode ikke kan sørge for egen inntekt. Jeg er samtidig også opptatt av at ytelsene er på et nivå som støtter opp om arbeidslinja. Det skal lønne seg å jobbe og sørge for seg selv.

Verken Norge eller EU har noen fastsatt fattigdomsgrense, men EU omtaler inntekter under 60 prosent av medianinntekten (EU60) som en risiko for fattigdom («risk-at-poverty»). SSB omtaler dette målet som lavinntektsgrensen. Hvilket nivå EU60-grensen har, varierer mellom land og endrer seg også med inntektsutviklingen i det enkelte land. Dette lavinntektsmålet tar heller ikke hensyn til verdien av offentlige tjenester, med lave eller ingen egenandeler for økonomisk utsatte grupper. For eksempel er det moderasjonsordninger for foreldrebetaling i barnehage for husholdninger med lav inntekt. Sett opp mot lavinntektsgrensen må nivået på minsteytelsene også ses i sammenheng med den økonomiske verdien av andre offentlige ytelser, for eksempel bostøtte, og tjenester som kan være aktuelle for denne målgruppen.

Nivået på de helserelaterte ytelsene er knyttet til grunnbeløpet. De justeres årlig i tråd med endringen i G og følger dermed utviklingen i lønnsveksten. Utover dette er det ikke aktuelt for regjeringen å foreslå å øke minstenivået på disse ytelsene nå.

Vurdering av forslag 3

Opptjening av rett til pleiepenger følger reglene for opptjening av rett til sykepenger. Dette er ytelser som skal erstatte tapt arbeidsinntekt når yrkesaktive personer er forhindret fra å arbeide fordi de er syke eller skadet, eller fordi de har omsorg for barn som trenger kontinuerlig tilsyn og pleie pga. sykdom, skade eller lyte. Det er et vilkår for disse ytelsene at man har vært i arbeid i minst fire uker sammenhengende umiddelbart forut for stønadsbehovet. Dagpenger under arbeidsledighet, sykepenger, pleiepenger og foreldrepenger er erstatning for tapt inntekt, og likestilles derfor med arbeidsinntekt.

Personer som mottar arbeidsavklaringspenger har, på samme måte som uføretrygdede, ikke noe arbeid de må være borte fra dersom de blir syke eller må ha tilsyn med og pleie syke barn. AAP og uføretrygd behandles med andre ord på samme måte i opptjeningen av pleiepenger allerede i dag. Kravet om at man må være i arbeid (eller tilsvarende) i fire uker for å opptjene rett til sykepenger og pleiepenger innebærer at en person som ikke rekker å arbeide i fire uker før vedkommende eller et barn hen har omsorg for, blir syk eller skadet, ikke har rett til disse stønadene. Dette kan ramme f.eks. nyutdannede, personer som kommer tilbake til jobb etter ulønnet permisjon og personer som begynner å arbeide etter å

ha mottatt AAP uten å arbeide ved siden av. En eventuell reduksjon eller fjerning av kravet til forutgående arbeidstid vil kunne ha mange uforutsette konsekvenser og må utredes grundig.

En person som er delvis i arbeid og mottar reduserte arbeidsavklaringspenger eller gradert uføretrygd, kan ha rett til sykepenger og pleiepenger på grunnlag av den delen av inntekten som stammer fra arbeidsinntekt.

Vurdering av forslagene 4 og 5

Hvis personen har tapt hele arbeidsevnen, gis det fulle arbeidsavklaringspenger. Hvis personen har tapt en del av arbeidsevnen, reduseres arbeidsavklaringspengene. Ytelsen reduseres i forhold til antall arbeidede timer i stønadsperioden. Ytelsen betales etterskuddsvis hver 14. dag og det benyttes meldekort til å innhente nødvendige opplysninger.

Dersom det vil være unødig tyngende for medlemmet å overholde meldeplikten, kan Arbeids- og velferdsetaten helt eller delvis fritta medlemmet fra meldeplikten.

AAP-ordningen skal gjøre det mulig å kombinere helsehjelp og aktivitet, med sikte på å avklare arbeidsevnen. Etterskuddsvis betaling hver 14. dag gir en klar kobling mellom rett og plikt ved at utbetalingene forutsetter at brukerne har gjennomført avtalte aktiviteter forut for utbetalingstidspunktet. Meldekort sikrer i tillegg jevnlig kontakt mellom mottaker og Arbeids- og velferdsetaten i faser hvor det ikke er naturlig med hyppig oppfølging.

Mottakere av folketrygdytelser har plikt til å gi Arbeids- og velferdsetaten opplysninger om forhold som har betydning for retten til eller størrelsen på ytelsen. Systematiserte rutiner for innhenting av denne type opplysninger sikrer at Arbeids- og velferdsetaten får de opplysningene som er nødvendig for å kunne beregne riktig ytelse før utbetaling skjer.

Det er på nåværende tidspunkt ikke aktuelt å pålegge etaten til at meldekort skal sendes hver fjerde uke. Det er dessuten vanskelig å se at det vil innebære noen forenkling av betydning for brukere som er delvis i jobb dersom de må melde inn antall arbeidede timer hver fjerde uke framfor hver annen uke.

Vurdering av forslag 6

Kommunal- og distriktsministeren har orientert meg om at bostøtten behovsprøves mot inntekt ved at det beregnes en egenandel som blir høyere jo høyere husstandsinnkomsten er. Samtidig er det fastsatt tak på hvor høye boutgifter som kan regnes med. Til sammen bestemmer dette inntektsgrensen. For å få høyere inntektsgrenser, kan boutgiftstakene settes høyere, eller reglene for egenandelsberegning kan justeres slik at egenandelen blir lavere enn i dag ved samme inntekt. Kommunal- og distriktsdepartementet fastsetter beregningsreglene i forskrift basert på budsjettvedtak gjort av Stortinget. Det er dermed et budsjettspørsmål hvorvidt det skal gjøres endringer i inntektsgrensene.

Vurdering av forslag 7

Arbeidsavklaringspenger skal sikre inntekt for personer som har behov for og får aktiv behandling, arbeidsrettede tiltak eller annen oppfølging med sikte på å få eller beholde arbeid. Gjennom helsehjelp og arbeidsrettet oppfølging er hensikten at den enkelte skal kunne gjenvinne og utnytte den potensielle arbeidsevnen sin så mye som mulig, og dermed avklare mulighetene for deltakelse i arbeidslivet.

Det er ikke en normtid for arbeidsavklaringspenger. Varigheten på arbeidsavklaringspenger er tidsbegrenset til maksimalt tre år, med muligheter for forlengelse i maksimalt to år. Det er imidlertid også mulig å søke om en ny periode for arbeidsavklaringspenger etter tre år. Dette kom inn som følge av forslag fra regjeringen i Prop. 114 LS (2021-2022), og der den tidligere karenstiden på ett år også ble avviklet.

Det er samtidig viktig å være klar over at de fleste mottar arbeidsavklaringspenger en kortere periode, og disse vil dermed aldri nå utløpet av den ordinære, maksimale stønadsperioden. Samtidig er mottakere av arbeidsavklaringspenger en svært sammensatt gruppe, der både helseutfordringer og avstand til arbeidsmarkedet varierer betydelig. Det er bakgrunnen for at regjeringen foreslo de endringene vi gjorde i Prop. 114 LS (2021-2022). Målsettingen med denne endringen var blant annet å ivareta de med betydelige helseutfordringer som ikke er ferdig avklart innen utløpet av stønadsperioden og som trenger lenger tid til avklaring.

Målet er med andre ord at flest mulig skal få rehabilitert og avklart den endelige arbeidsevnen i løpet av stønadsperioden, og der det i utformingen av regelverket tas hensyn til at det er en sammensatt brukergrupper. Etter min vurdering ivaretar gjeldende regelverk disse ulike hensynene på en balansert måte, og det er på nåværende tidspunkt ikke aktuelt å vurdere større grep i ordningen.

Avslutningsvis vil jeg også minne om at dersom inntektsevnen er avklart og varig nedsatt, kan man vurderes for uføretrygd.

Med hilsen

Tonje Brenna